

FICO k protiústavným špehovacím zákonom Matovičovej vlády: „Je to zákon špehovací, je to najhrubší zásah do ľudských práv!“

- CZ24 News | 25. března 2020

SLOVENSKO: Vládna koalícia sa chce dostať k údajom občanov. Návrh zákona je hrubým porušením základných ľudských práv, zdôraznil bývalý premiér.

Vládna koalícia chce zneužiť situáciu so šírením nákazy novým koronavírusom a sledovať svojich občanov. Tvrdí to predseda Smeru-SD Robert Fico v reakcii na vládny návrh zákona, ktorý by okrem iného umožnil Úradu verejného zdravotníctva (ÚVZ) SR používať dáta od mobilných operátorov, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva.

„Každý občan SR by mal vedieť, že ak prejde v takom znení, ako ho predkladá vláda, tak nikto z nás od tohto okamihu si nemôže byť istý tým, čo telefonuje, čo si píše cez sms-ky. Toto všetko bude mať vláda pod vedením človeka z Trnavy k dispozícii,“ vyhlásil Fico s tým, že to nemá nič spoločné s koronavírusom.

Chcú odpočúvať a sledovať kohokoľvek v krajine. Majú to v krvi, je to v ich DNA

„Predsedom parlamentu je človek, ktorý mal kontakty s mafiou. Predsedom vlády je človek, ktorý preukázateľne spáchal daňové zločiny. Chápem, že títo ľudia majú záujem vedieť, čo si ľudia píše do esemesiek a čo si hovoria do telefónov,“ povedal Fico. Fico vyhlásil, že vládna koalícia by mohla zákon zneužiť proti opozícii.

„Je to zákon špehovací, je to najhrubší zásah do ľudských práv,“ povedal.

Smer vyčíta vládne zákonu, ktorým sa má monitorovať pohyb nakazených, že je príliš široký a zbiera priveľa dát. *„Zákon môže zisťovať, kde ste, s kým ste telefonovali, o čom, môžu sa sledovať aj esemesky. Urobili to tak, aby mohli odpočúvať a sledovať kohokoľvek v krajine. Majú to v krvi, je to v ich DNA,“* vyhlásil Fico.

„Ak prejde v takom znení, v akom ho predkladá vláda, nikto si nemôže byť istý tým, čo si píše, čo hovorí do telefónu,“ doplnil šéf Smeru-SD.

Fico si zároveň myslí, že návrh zákona je hrubým porušením základných ľudských práv. *“Za klub chcem povedať, že nikdy takýto návrh nemôžeme podporiť,“* uviedol s tým, že koalícia chce len monitorovať ľudí. Viacerí poslanci za Smer-SD v pléne v diskusii tento návrh kritizovali.

Predmetom telekomunikačného tajomstva je:

- a)** obsah prenášaných správ,
- b)** súvisiace údaje komunikujúcich strán, ktorými sú telefónne číslo, obchodné meno a sídlo právnickej osoby, alebo obchodné meno a miesto podnikania fyzickej osoby – podnikateľa alebo osobné údaje fyzickej osoby, ktorými sú meno, priezvisko, titul a adresa trvalého pobytu; predmetom telekomunikačného tajomstva nie sú údaje, ktoré sú zverejnené v telefónnom zozname,
- c)** prevádzkové údaje a
- d)** lokalizačné údaje

Aktuálny návrh zákona chce de facto porušiť a teda umožní sledovanie nielen toho, kde sa ľudia nachádzajú, ale aj všetky ostatné metadata, teda obsah správ, kto s kým komunikuje alebo aké webstránky navštívi.

Poslankyňa Denisa Saková a bývalá ministerka vnútra dodala, že na ministerstve vnútra už skôr pripravili aplikáciu na lokalizáciu občanov, ktorá by bola podľa nej účinnejším riešením.

Saková uviedla, že vláda a ústredný krízový štáb ešte v minulom týždni rozhodli o vývoji aplikácie, ktorá by zistila, s kým sa za posledných 14 dní stretol človek s potvrdenou nákazou novým koronavírusom. Ak by sa aplikácia prikázala nainštalovať, vie podľa Sakovej rozoznať, s kým sa daná osoba stretla vo vzdialenosti do desať metrov a strávila približne päť minút.

“Myslíme si, že toto je oveľa účinnejšia aplikácia,” uviedla s tým, že všetky tieto dáta sa mali zmazať po 21 dňoch. Ak by osoby vracajúce sa zo zahraničia nedodrжали povinnú karanténu, aplikácia mala podľa Sakovej tieto osoby upozorniť. Návrh na vývoj aplikácie podľa nej *“leží na stole na ministerstve vnútra”*.

Parlament dnes rokuje v skrátenom legislatívnom konaní o vládnych návrhoch zákonov, ktoré majú riešiť situáciu s novým koronavírusom. Jedným z nich je aj návrh z dielne ministerstva spravodlivosti.

Súčasťou tohto návrhu je dať ÚVZ SR možnosť používať dáta od mobilných operátorov, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva s výnimkou obsahu správ. Toto tajomstvo nezahrňa iba lokalizačné dáta, ale aj informácie o tom, kto, komu a ako dlho telefonuje.

Takéto možnosti by mal ÚVZ v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu s tým, že by zber a uchovávanie týchto dát trvalo najneskôr do konca kalendárneho roka.

Vraj iba v čase krízy

Podľa premiéra má byť zákon využívaný vyslovene za účelom ochrany verejného zdravia a zároveň iba v čase krízy. *„Však by nás zjedli, keby sme tu spustili nejaký Big Brother,”* povedal Matovič. *„Nepotrebujeme sledovať kto s kým telefonuje a s kým sa stretáva. Potrebujeme vedieť, kde sa nakazený človek pohyboval.”*

Práve dáta od mobilných operátorov pomôžu vytvoriť akúsi mapu, po ktorej sa nakazený človek pohyboval. Systém nájde aj ďalších ľudí, ktorí sa pohybovali v rovnakých oblastiach. Tí následnej dostanú SMS, že v tej lokalite sa pohyboval nakazený človek a štát im odporúča vyšetrovanie.

„Dáta budú využívané iba na hľadanie ľudí, ktorí mohli prísť do styku s nakazenými,” ubezpečoval počas tlačovej konferencie Matovič.

„Samotné technické riešenie budú komunikovať po schválení zákona, ktorý pripravujú v skrátenom legislatívnom konaní,” povedala vicepremiérka Veronika Remišová. Podľa jej slov na technickom riešení pracujú s komunitou dobrovoľníkov, odborníkov a tiež spolu so Slovensko.Digital.

Mohlo by ísť o podobný systém, aký funguje v Česku. Tam si hygienici vedia pozrieť približnú trasu občana a potom ju telefonicky spresniť a bližšie špecifikovať okruh ďalších ľudí, ktorí sa mohli nakaziť. Remišová tvrdí, že rovnako postupovali aj v Južnej Kóreii, na Taiwane a Singapure.

Prístup len pre jeden úrad

Už zverejnený vládny návrh na skrátené legislatívne konanie ráta vo všeobecnosti s využitím „lokalizačných a prevádzkových údajov vznikajúcich v rámci elektronickej komunikácie”.

S údajmi bude môcť narábať len Úrad verejného zdravotníctva, označila za jednu z poistiek pred zneužitím zákona Remišová.

Nástroj štát bude môcť použiť aj v súvislosti s občanmi, ktorí by mali dodržiavať povinnú domácu karanténu. Práve v súvislosti s nimi použitie technológií v nedeľu spomínal Matovič.

Zatiaľ ale k represiam dôjsť nemá, štát uprednostní upozornenie, SMS správy a kontroly dodržiavania.

„Uvidíme, ako sa bude situácia vyvíjať. Videli sme veľmi nezodpovedné konanie napríklad našich spoluobčanov v Českej republike, ktorí doslova ušli. Ak bude takýchto prípadov veľa, ak budú ohrozovať svojich spoluobčanov, tak následne sa pristúpi aj k pokutám, aj k nejakým reštrikciám,“ avizuje Remišová.

O aké dáta ide

V návrhu zákona štát definoval rozsah údajov, ktoré by mohol v mimoriadnej situácii použiť, nasledovne:

- **súvisiace údaje komunikujúcich strán**, ktorými sú telefónne číslo, obchodné meno a sídlo právnickej osoby, alebo obchodné meno a miesto podnikania fyzickej osoby – podnikateľa alebo osobné údaje fyzickej osoby, ktorými sú meno, priezvisko, titul a adresa trvalého pobytu; predmetom telekomunikačného tajomstva nie sú údaje, ktoré sú zverejnené v telefónnom zozname
- **prevádzkové údaje**
- **lokalizačné údaje**

Ochrana súkromia nie je absolútna

Ministerka spravodlivosti Mária Kolíková dodala, že pointa návrhu spočíva v situácii, keď u občana nie je ochota spolupracovať pri určení osôb, ktoré sa pri kontakte s ním mohli infikovať.

V nejakej miere by štát vedel ísť aj do minulosti, pripustila šéfka rezortu s tým, že by mohlo ísť o rádo vo hodiny. Dáta by ale štátu mali stačiť po dobu iba šiestich hodín a opatrenie má platiť najneskôr do konca roka alebo konca núdzového či mimoriadneho stavu, spresnila ďalej Kolíková.

Prezentovala presvedčenie, že v aktuálnej situácii stojí ochrana zdravia nad súkromím. Priznala, že ide o zásah do základných práv a slobôd. *„Ale zásah do práv a slobôd je možný, ak ten účel, pri ktorom dochádza k zásahu, je primeraný k tomu účelu. Napokon tento priestor už máme daný aj pri iných právach, aj pri slobode prejavu. Sloboda prejavu nie je absolútna. Rovnako ani ochrana osobných údajov nie je absolútna,“* povedala ministerka.

Pôvodne chcel štát zbierať aj dáta o platobných transakciách, no napokon bod z návrhu vypustil. *„Urobili sme skutočne len minimálnu verziu a uvidíme, ako toto riešenie zafunguje,“* podotkla Remišová a apelovala na zodpovednosť ľudí.